

אמנות

זמרה

מי מכיר את ציפה?

הסיסמא: "הש דיילת ותראי את העולם". פשטה מזמן את הרגל לגבי בנות ישראל. כיום אין דרך בטוחה יותר לכבוש את העולם מאשר להיות זמרת. הזמרות מן הרמה הראשונה נחטפו כבר מזמן ועתה הגיע תור הגילויים החדשים. בעוד הדשים מספר עתידים ישראלים רבים לזקוף את גבותיהם בתמחון כאשר ישמעו על זמרת ישראלית חדשה המצליחה באירופה, ציפה גורדון. זמרת בשם זה לא הופיעה ולא שרה מעולם בישראל. אבל הנערה שתישא שם זה, היא דמות ידועה ומכרת במודעוני הלילה בארץ. זוהי ציפורה אנוך, 23, זמרת-בידור עגלגלה ואדומת שיער.

השבוע עוד אפשר היה לשמוע אותה שרה שירים יחנים וישראלים ופזמונים אמריקאים במעודון הלילה של אריס סאן ביפו. אחר כך טוטס ציפורה לשוויץ לקראת קאריירה של זמרת בינלאומית. תוך חדשים מספר יופיעו תמונותיה בשבועונים האי-רופאים המצויינים, דמותה תופיע על מסכי הטלוויזיה, וקולה ישמע מעל גבי תקליטים ובתחנות הרדיו. אין מה לדאוג, זה כבר לא ענין של מזל. כי צפורה אנוך היא התגלית האחרונה של אחד האמרגנים ה-אירופאיים הידועים והמצליחים ביותר, ור-נר שמידט.

לא ידוע, סוחר נפלא. שמידט, אמרגן שו צרי החולש על ממלכות הטלביזיה, הרדיו, התקליטים ועתונות הבידור באירופה המערבית, הגיע לארץ על מנת לארגן, יחד עם האמרגן הישראלי גיורא וודיק, את סיורה האירופאי של להקת הבאלט היפאני שגודיק הביא לישראל.

באחד הערבים, שעה שכיילה חברת ידידים במעודון הלילה צברה, כנסה לי מקום צפורה אנוך, שסיימה זה עתה את

סכין בגבו של בנג'י, מדוע המעיט בחשרי בות נשקהטל המצרי, מדוע גייס לצורך זה גם את סגנו ודוברו — דויד בן-גוריון. כך נוצר מצב אבסורדי: בית-המשפט השווייצרי מוקיע את פיתוח נשקהטל במצרים — ואילו ממשלת ישראל ממעיטה בחשיבותו. השווייצרים פועלים לטובת ישראל — וממשלת ישראל פועלת לטובת מצרים. אה, לפחות, לטובת גרמניה.

★ ★ ★

ל שם מה? האם בגלל ידיות פרטית של פלוני לאלמוני? האם בגלל העיניים הכחולות של פראנץ'יוו? ההסבר הרישמילמחצה הוא, כמובן, כי זהו שרות בשלום. הגרמנים עוזרים לנו לבצר את בטחוננו, ועזרה זו עוד תגבר. איזו עזרה? לפני חצי שנה טען הבטאון הרישמי של הממשלה הכוביטית כי גר-מניה העניקה 30 מיליון דולר למחקר האטומי בישראל. הדועה זו לא הוכחה מעולם — לא בירושלים, לא בבון.

משמע: תמורת עזרה גרמנית למחקר המדעי שלנו, אנו מוכנים לשטמש את עקבות המחקר ה"מדעי" של הגרמנים בקאהיר.

מטחו הוגן, וגם מסחר מטורף. יכולים ישראלים מסויימים לטעון כי הם מצפופים על גורל העולם (כאותו יהודי שישב על סיפונה של אוניה, כאשר יהודי אחר רץ אליו וקרא שהאוניה טובעת. "אז מה?" שאל היהודי, בשחויינפשו, "היא לא שייכת לי!") אם הגרמנים רוצים להצית מלחמת-עולם קובאלטית, יבושם להם. אפילו ימותו בפני הקובאלט כמה מיליוני יהודים, יחד עם הגויים.

אבל האם ברור לאותם פטריוטים כי זהו גם סיפאוף על גורל ישראל?

כאשר יסיימו המודענים הגרמני ניים את עבודתם בקאהיר, עם השלמת טווייהקובאלט כנשק יעיל ומדוייק, אמנם יקחו עימם את תוצאות מחקרם לגרמניה אבל את לא יקחו עימם את הטילים והראי שים שייצרו כינתיים.

מה איכפת לגרמנים אם טילים אלה ישמידו מחר את ישראל? מה איכפת להם אם תימורת זה תתפוצץ פצצה ישראלית במצריים?

הגרמנים דואנים לגרמניה. הם כבר הוכיחו בעבר כי הם מוכנים להקריב על מזבח זה מיליוני חיים — בייחוד חיים של זולתם.

★ ★ ★

מנהיגי ישראל חוזרים השכם והערב מני עבד אלנאצר הוא היטלר ערבי, הזומם הגרמנים את המלאכה בה החל היטלר הגרמני. אם נכון הדבר — מניין להם הבטחון כי נשק "הרתעה" ישראלי יעצור בעד היטלר החדש להפעיל טילי קובאלט?

ראם אין מנהיגינו מאמנים לתעמולתם של עצמם (ואני משער כי בעניין זה אינם מאמינים) — מניין להם הבטחון כי "הרתעה" זו כוחה יהיה יפה כלפי כל שליט אחר, העלול לקום מחר במרחב הערבי?

מי מוכן לשים את כל המדינה, את חיי כל תושביה, את חזון הדירות ותקוות העתיד — על קלה אחד ויחיד זה?

מי, זולת שחקן קורק שיצא מדעתו?

★ ★ ★

אין הגנה יעילה בפני טילי-קובאלט ופצצות-אטום. שום "הרתעה" אין בה בטחון של ממש, לא בעולם — ובחדאי לא במרחב. אפילו פירוז גרעיני בהשגת המעצמות — עם כל היותו מתרויבניים נחוץ וחיוני — אין בו בטחון סופי לאורך ימים.

לאור קביעתו של בית-המשפט השווייצרי חייב גם אחרון הישראלים להבין: שוב לא תיתכן ערובה לקיום המדינה, לא במלחמה ולא בשביתת-נשק מאולצת.

יש רק הגנה יעילה אחת בפני קובאלט 60: השלום. הכרת הערי בים בקיום ישראל.

מישטר ישראלי שאינו מאמין את כל כוחות האומה, את כל אוצרותיה השריכליים והמעשיים, להשגת המטרה הזאת — הריחה מישטר פושע.

מישטר המשליך, תחת זאת, את יהבו על מזימותיהם האצלות של פראנץ'יוו וטרואס ודומיו — הריהו בלתי-שפוי.

מרפא מודכו החולה חייך

שיחה עם כניזופרן. לפני מספר הדשים הזמן סמי להופיע בבית-חולים לחולי נפש בוינה ולהרצות בפני החולים על פאנטומימה בלתי הדגמות. עבור ה-רופאים שנכחו באותה הצגה היתה זו חוויה בלתי רגילה. הם נוכחו כיצד ה-פאציינטים שלהם יושבים מרוכזים ומשוח-רים במשך שעה וחצי. לאחר מכן, בשיחה עם הרופאים, סיפר להם סמי על עקרונות שיטת העזר שלו לשחקנים.

דבריו של סמי הולידו מחשבות מדעיות יותר במוחו של מנהל בית-החולים, פרופ-טור הוף, אחד הפסיכיאטרים הידועים ב-אירופה. כי הויכוח בין התיאוריות המדעיות השונות על מקור האמוציות בגוף האדם עדיין לא הוכרע. בתחום זה קיימות כיום עשרות תיאוריות שכל אחת מהן מייחסת את לידת האמוציות לחלק אחר באורגניזם. דבריו של סמי הובילו לקראת תיאוריה המייחסת לנשימה את היווצרות האמוציות. בעקבות השיחה עם סמי נתן פרופסור הוף מספר ראינות לעתונות, כינס ועידה קטנה של פסיכיאטרים מארצות שונות ו-הזמין את סמי להרצות בפניה. סמי הרגיש עצמו במצב בלתי נעים: "איני פסיכיאטר ואיני יכול להרצות על זה בפני מומחים". הוא הסביר שוב בקיצור את עקרונותיו ואז הכניו לו הפתעה. אל החדר הוכנס חולה, שנחשב על-ידי הרופאים לאחד ה-מקרים הקשים באותו בית-חולים וינאי.

היה זה סיכופרן שבמשך למעלה משנה חי בניחוק מוחלט מהעולם הסובב אותו. סמי התבקש להדגים עליו את שיטתו. במשך עשר יקות ניסה סמי ללמד את האיש לשום בצורה מבוקרת, ללא הצלחה. אז החל סמי לשחק ולהציג דמויות שונות יחד עם החולה, הביא אותו על-ידי ל-מצב נשימה כרצונו. האיש החל מיד ל-חייך. בינו לבין סמי התפתחה שיחה והרופאים שחוו במחזה פרצו במחאות כפיים. הצלחתו של סמי לדובב ולהפעיל חולה ששחק וסירב לנוע במשך תקופה ארוכה, נראתה כהישג רפואי בלתי יאומן. עתה ניסף לסמי עיסוק חדש. הוא עומד להדריך פסיכיאטרים בשיטת העזר לשחק שלו, באמצעותה ינסו הם לפתור את בעי-יתיהם של חיליהם.

הופעתה ביפו. האמרגן מרקו תורג'אן, שי-ישב בחברת שמידט, קרא לציפורה, הציג אותה בפניו וביקש ממנה לשיר. "לא הרגשתי את עצמי מוכנה לשיר מבחינה נפשית", סיפרה ציפורה לאחר מכן, "כל כך הרבה אנשים חשובים ישנם שזה כבר לא עושה רושם". למרות זאת נטלה את המיקרופון ושרה מספר שירים בעברית, באידיש וביחנית.

כשחזרה לשולחנו של שמידט, הוא טאל אותה רק שאלה אחת: "מתי את רוצה לנסוע?" צפורה המופתעת, שעובה עד כה לא הארץ רק כשהופיעה בשני סוירים ימיים בים התיכון על גבי אניות צי"ם, היתה מבולבלת ונבוכה. משך שנים הא-שרה להנאתה, ויותר מאשר ביכולתה ה-מקצועית היא כובשת את קהל מאזיניה בחן האישי שלה ובמזגה הסוער. היא לא חלמה מעולם על קאריירה בינלאומית. היא היתה כה נרגשת עד שדחתה את הצעתו של שמידט לחתום מיד על חוזה. "אני מאמינה לך גם בלי חוזה", אמרה.

למחרת לקח אותה שמידט לברייכת מלון אכדיה. כשהתברר שלא הביאה עמה בגדים קנה לה במקום בגדים חדש. "זו המתנה הראשונה והאחרונה שלי לך", אמר. מלבד זאת העניק לה גם שם חדש, כיון שהשם צפורה אינו מסובך מדי לאוון אירופאית. הוא הציע: יוליאנה גורדון. כפשרה הוסכם על ציפה גורדון. השם גורדון לא נלקח מיל"ג או של"ג אלא מיידו הטוב של שמידט, סוחר הנפט השויצרי גרשון וורדון, ששהה אותה שעה אף הוא בברייכה.

לא נתנים לישון. ציפורה החלה את הקאריירה שלה כזמרת שעה שנשטה את בית-ספר התיכון בגיל 15 כדי להצטרף למקהלת תיאטרון דור-הימי בהצגת משחק הפינאימה. כעבור זמן קצר, בקפה היחני אריאנה שבפיו, ביקשו ממנה ידידים לשיר. בעל המקום, שכן של הוריה בשכונת פלורנטיין, החתים אותה על הופעה קבועה במקום. היא נשארה שם שנתיים, למדה לשר ולדבר יחנית, הפכה לחביבת הקהל בשל גילה הצעיר.

מאו, דרך הופעות עם תזמורת חיל ה-האוויר בתקופת שרותה הצבאי, הפכה ציפורה לזמרת-בידור, החיה בין שירה לשינה, שני תחביביה היחידים.

אלא שעתה ספק אם תוכל עוד לישון כרצונה. מיד בהגיעה לשחיץ מצפים לה דושי עבודה מיגעים, בהם יהיה עליה ללמוד רקוד ופיתוח-קול, לקראת הסיבוב הגדול הראשון המצפה לה: סיור ברחבי אירופה עם להקתו של זמר השווייט ה-אמריקאי צ'אבי ציקר.

פנטומימה

רפוי ללא מילים

במדורי התרבות והאמנות של עתוני אי-רופה, שמו של הפאנטומימאי הישראלי סמי מולכו הוא אורח כבוד קבוע. אולם לאחר רונה פרץ סמי מתחום זה ופלש גם למדורי המדע והרפואה. שמו מוזכר אפילו ב-עתונים מדעיים טהורים בתחום הפסיכיא-טריה והפסיכולוגיה, כי, כמעט שלא ב-רצונו, עוד האמן הישראלי הצעיר והמצליח לבסס תיאוריה חדשה בתחום הפסיכיאטרי. היה זה אחרי שסמי הזמן להרצות בקביעות בטטוריו שליד תיאטרון-רינהרדט בוינה, שם אף זכה בתואר פרופסור כבוד. הוא פיתח שיטת עזר למשחק, שעדיין לא התגבשה לדרגת שיטה שלימה ומגודרת, אך הוכחה להצלחה רבה בין תלמידיו. ביסודה מבוססת שיטה זו על התיאוריות היוגיות הטוענות כי שינוי במצבי התנוחה של ה-גוף יוצרת הנשימה מביא בעקבותיו לשינוי בתחום הרגשות.

על בסיס זה בנה סמי תיאוריה לפיה יכול שחקן להגיע למצב אמוציונאלי מסוים על-ידי נשימה מבוקרת והכרתית המתאמת לאמוציה הנדרשת. כפאנטומימאי בעל יכולת טכנית נדירה, השולט שליטה מוחלטת ב-שריריו ובכלי הנשימה שלו, הצליח סמי להעביר את שיטתו לתלמידיו, בהם רבים משחקני הבורגתיאטר הוינאי.

יתרונה של שיטת ההוראה שלו, לגבי שחקני הוראת משחק אחרות, היה בכך שהוא מאפשרת לשחקן כניסה מהירה למצב רוח נדרש, שכן בעזרת שינוי צורת ה-נשימה מצליח השחקן להגיע במהירות לשינויים פיזיולוגיים ופסיכולוגיים. בתיאטר-רון האירופאי המודרני, בו מכינים עתה הצגות במהירות הבוקר, תוך שבועיים שלוש, יש לשיטתו של סמי שימוש מוחשי רב.

זמרת אנוך

התחביב: זמרה + שינה